Poštnina plačana v gotovini

Cena 1 Din

POHOD

Želimo tateku Masaryku, da bi vodil bratsko Čehoslovaško še najmanj 16 let

Letna naročnina znaša Din 40·—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 10. marca 1934. Štev. 10 — Leto III. IZHAJA VSAKO SOBOTO

Nove spletke v Rimu

Ni še dolgo od tega, komaj dobre tri tedne, ko je Mala antanta z zasedanjem svojega Gospodarskega sveta v Pragi, dalje s svojim obligatnim sestankom treh zunanjih ministrov v Zagrebu znova dokazala svoje tesno edinstvo in voljo, da hoče sedanji status quo v Podunavju ohraniti za vsako ceno. Temu pohodu Male antante sledila je v Beogradu konferenca ministrov štirih najvažnejših balkanskih držav, kjer so parafirali tako zvani »Balkanski pakt« in ki je bil nedavno na najsvečanejši način podpisan v Atenah.

Vse te konference in dogovori streme za tem, da neokrnjeno ohranijo meje nasledstvenih držav v Podunavju in da zagotove na Balkanu edino pravilno stanje, ki je najlepše izraženo v edino pravilnem in večno resničnem geslu »Balkan balkanskim narodom«. Vse to seveda ne gre v račun bivšim gospodarjem Podunavja in pa sosedu, ki mu notranja ureditev podunavskih in balkanskih držav, kakor izgleda, veliko bolj leži na srcu kot pa konsolidacija njegovih splošno razrvanih in neurejenih notranjih razmer.

Kot protiutež Mali antanti in Balkanskemu paktu je nepomirljivi Mussolini skoval sicer že nekdaj obstoječo troperesno deteljico: Italija—Avstrija—Madžarska. Poročali smo na tem mestu že večkrat o posetih italijanskega podtajnika v ministrstvu zunanjih zadev, Tržačana g. Suviča, na Dunaju in v Budimpešti, kjer naj bi sondiral teren za ustanovitev take protiuteži namišljeni podunavski opasnosti. Baje se je g. Suvič pogovarjal v Budimpešti z ministrskim predsednikom Gömbösom celo v hrvaščini in koval naklepe proti nam. Kajti Suvič je hrvaškega porekla, Gömbös pa je svoje dni služil kot kavalerijski oficir na Hrvatskem. Posledica teh posetov in dogovorov je rimski sestanek triumvirata Mussolini—Dollfuss—Gömbös. Po dosedanjih poročilih pohitita zadnja dva prihodnji teden v Rim, kjer bosta kraljevsko svečano sprejeta. Kaj neki se bodo pogovarjali?

Po zadnjih dogodkih na njenem bližnjem vzhodu in severu Italijo zelo glava boli. Od naše strani vedno večja konsolidacija Male antante in sklepanje novih prijateljstev še z Grčijo in Turčijo, na severni germanski strani pa večno trganje za posest majhne Avstrije med hitlerjevci in heimwehrovci, je zadalo Mussoliniju, ki vedno tiči samo v Rimu, kakor polž v svoji skrinjici, težke brige. Nikdo ni zmago Hitlerja v Nemčiji s takim veseljem poveličeval kot fašist Mussolini. Saj je tudi v tej državi zmagal njegov princip pofašizacije. Poleg tega pa mu je Hitler zelo dobrodošel zaveznik v njegovi stalni borbi proti Franciji. Ko pa je Hitler poškilil z enim očesom tudi na sosednjo Avstrijo in ko je že grozilo, da se bo tudi na Brennerju pokazal kljukasti križ, tedaj pa je Mussoliniju zastala kri in sapa in brž postal najodločnejši nasprotnik pred pohitlerjenjem Avstrije. Šel je še dalje in snuje restavracijo habsburške monarhije pod žezlom mladega Otona. Mladi Oton bi bil seveda samo njegov vazal in živel le od njegove milosti. Kajpada, taka kombinacija je voda tudi na vatikanski mlin, ki je ravno sedaj tako željno potrebuje. Saj so znani nastopi hitlerjevcev, predvsem v Bavarski, proti katoličanom (atentat na kardinala Faulhaberja) in tudi drugod se že majejo tla črni internacionali.

Z ustanovitvijo podonavske habsburške monarhije pod blaženim protektoratom Italije in Vatikana, bi bili na mah ubiti dve muhi. Oficielni Rim bi bil varen pred hitlerjevskim navalom in pred svojim iztisom iz Podunavja in Balkana, drugič pa bi si vatikanski Rim zopet utrdil svojo oblast na vzhodu, kamor počasi, toda stalno in nepretrgoma pronica zdravo vzhodno pravoslavje.

Seveda oznanja Rim oficielno, da bo predvideni sestanek predvsem posvečen dogovorom gospodarskega značaja in »ozdravljenju« težkih gospodarskih razmer v Podunavju. Skrite nakane pa mi dobro poznamo in rečemo jim, da smo koncem vseh koncev pripravljeni na vse.

Častitljiva starost največjega Čehoslovaka

K 84 letnici Masaryka

Ko smo pred 14 leti stali jugoslovenski novinarji pred prvim prezidentom češkoslovaške republike T. G. Masarykom, ga je nagovoril njegov medvojni soborec za češkoslovaško in jugoslovansko narodno in državno svobodo Milan Marjanović z besedami, v katerih je zelo primerno povdarjal, kako se v T. G. Masaryku zedinjajo kontrasti in da je njegova velikost baš v tem, da je znal v sebi združevati te kontraste.

»Vi ste,« — je rekel — »obenem zastopnik skrajnega **individualizma** in vendar ste največji **socialist**, vi ste bili vodja **realistov** in vendar ste največji **idealist**, vi ste glasnik **internacionalizma** v znamenju bratstva narodov in vendar ste največji **nacionalist**...«

Prezident se je za pozdrav zahvalil s par svojimi značilnimi pripombami na besede g. Marjanovića. Spomnil se je našega skupnega boja za svobodo in opozarjal na težkoče sedanjosti.

Zanimivo je zasledovati, kako so se teoretični nauki, ki jih je širil pred vojno Masaryk kot profesor filozofije na praški univerzi, uveljavljali pod njegovo vlado v življenju češkoslovaške republike. Preveč izhaja vsak nauk iz globin Masarykovega prepričanja, da bi ga zatajil ali izpremenil vsled te ali one trenutne situacije.

Prezident Masaryk je pred vsem zagovornik demokracije.

»Demokracija je diskusija!« to je njegovo geslo. Resnica in pravica, ki sta dva stebra države, se morata uveljaviti le potom razgovora, dogovora, sporazuma, soglasja... Diskusija!... Kaj pa če hackenkreuzlerji segajo preko češkoslovaške meje in skušajo pritegniti nase nemško obmejno ozemlje, ki je polno nemškega fanatičnega odpora proti republiki? Tedaj tudi prezident Masaryk prizna, da mora država braniti svojo last in nastopiti proti kršilcem zakona z vsemi, tudi najstrožjimi sredstvi.

Masaryk je že pred vojno, ko se je poglabljal v ruski in slovanski problem, odklanjal Tolstega evangelsko pasivnost, ki je bila zapopadena v temeljnem njegovem nauku: Ne protivi se zlu z zlim. Po tem nauku, ki je sicer bistven nauk krščanstva, dasi ga tudi krščanske cerkve ne vpoštevajo, kadar bi bil njim na škodo, bi morali mirno in s krščansko potrpežljivostjo trpeti vse krivice in čakati, da se zlo uniči samo v sebi, da se krivičniki utrudijo in izpreobrnejo. Da, v evangeliju je celo napisano: Ako te kdo udari po eni strani lica, nastavi mu še drugo... Tako so skušali prvi kristjani premagati zlo paganstva, in res, paganstvo je propadlo, kristjanstvo je zmagalo... Toda ne zaradi te pasivnosti!... Masaryk je popravil nauk Tolstega in dokazoval, da moramo zlo pobijati in odbijati s silo, ker bi bili sami krivi, če se zlo razpase, ako se ne postavimo v bran proti krivicam. To velja pred vsem v borbi narodov med seboj. Tolstoj je obsojal Poljake, češ, da je njihov nacionalizem vir vsega zla, ker se upirajo proti tujim vladam. Masaryk pa je ravno v političnem življenju kazal, kam bi prišla Evropa in ves svet, če se ne bi upirala zlu. Zato je v polni meri priznaval — ne le pravico, ampak tudi dolžnost narodov, da se kot nacionalne enote bore za svoje pravice z vsemi sredstvi — tudi z onimi, ki jih moramo s stališča človekoljubja obsojati — to je z vojno, orožjem, zarotami, izdajstvom...

Pred vojno so smatrali Masaryka za pacifista in sploh za nekakega kozmopolita. Saj je prav zaradi tega prihajalo do hudih sporov in borb med njim in nacionalno češko javnostjo... Ko pa je izbruhnila vojna, je skoraj 65leten starec zapustil dom in odšel preko avstrijske meje v one države, ki so se borile proti Avstriji, da tam deluje kot nacionalni vodja, revolucionarni organizator za uničenje Avstrije, ker je videl v tem rešitev in svobodo svojega naroda.

Prva in glavna zahteva njegove nove Evrope je bila pravilna preureditev držav vzhodne Evrope na podlagi nacionalnega principa.

V tem oziru je sam podal jasen načrt, po katerem naj bi se izpolnile nacionalne težnje evropskih narodov. Bil je med onimi, ki je najglobje poznal evropske nacionalne probleme — prekašal je v tem daleko vse različne evropske državnike in diplomate — in mnogo njegovih zahtev je bilo uresničenih, ker jih je pravilno razložil Wilsonu... Vse ne... Vemo, kako je pariška konferenca razočarala Wilsona in kako smo mi postali prva žrtev novega imperializma...

Na koncu vojne je mislila Evropa, da pride sedaj zanjo tisti čas, ko bodo vladali filozofi — kakor je to zahteval že slavni idealist Plato... A zavladali so diktatorji...

Znano je, da je pod Masarykovim vodstvom v Pragi od l. 1900 rastla naša jugoslovenska revolucionarna nacionalna mladina. Ne da bi jo bil on sam vzgajal v tem duhu, ampak njegovi nauki so vodili mladino samo do premišljevanja in poglabljanja nacionalnih problemov in na podlagi naših tedanjih razmer na slovanskem jugu, je morala nastopiti pot revolucionarnega nacionalizma. Njen učitelj je zvesto spremljal njeno delo... Njegov **kriticizem** je bil, ki je učil mladino iskati pravo pot za boljšo bodočnost narodov na jugu Evrope. **Njegov realizem** je iztreznil mlade glave, da jih ni zaslepilo prazno navdušenje. **Njegov pozitivizem** je bil, ki jim je dajal program dela, da se niso izgubljali v papirnatih načrtih. In vendar — bi rekli — je vkljub kriticizmu, realizmu in pozitivizmu našla ta mladina fantastičen ideal, ki se ga je oklenila s fanatičnim **idealizmom**, čeprav se je zdel tako nemogoč in nerealen: jugoslovansko narodno in državno edinstvo... Masaryk sam je dobro poznal to naše mladinsko gibanje. Takoj po ustanovitvi NO l. 1908 — po aneksiji Bosne in Hercegovine — je prišel na naš jug, da se na licu mesta prepriča o naših razmerah. Videl je vso revščino naših tedanjih razmer, pa tudi nezmožnost naroda, da napravi red... **A ko je Avstrija l. 1909. začela posegati po nacionalistih, ki jih je takrat družila ideja Narodne Odbrane, se je Masaryk vrgel z vso silo v boj proti avstrijski vladi, prisostvoval zagrebškemu veleizdajalskemu procesu, zagovarjal obtožence, zainteresiral svet o tem, kaj se dogaja v Zagrebu in na Hrvatskem in se spustil v boj z najetim nemškim učenjakom Friedjungom, ki je hotel dokazati, da je na jugu vse povsod polno veleizdaje, ki jo podpira — Srbija...**

Jugoslovanska nacionalna mladina je šele tedaj zapazila, da ima v Masaryku svojega skrivnega zaveznika in zagovornika. V znamenju nacionalizma je rastla potem vsa predvojna mlada generacija, ki je imela izvršiti veliko delo osvobojenja in zedinjenja. V svoji borbi smo se takrat pogosto sklicevali na Masaryka.

Med vojno je potem Masaryk marsikje trčil skupaj z našimi jugoslov. borci, ki so pripravljali naše osvobojenje v Evropi. Bil nam je ves čas vojne zvest zaveznik. Jugoslovanski in češkoslovaški **problem sta bila med seboj v ozki zvezi, od njiju rešitve je bila odvisna usoda Avstrije — z našimi narodnimi ideali je bil zapisan njen pogin.**

Masaryk je prav dobro poznal razne mahinacije in spletke, ki so se že med vojno pojavljale v evropskem diplomatskem svetu proti našemu državnemu edinstvu. Vedel je, kaj nam preti od Italije. (Glede severne meje je pač mislil, da jo bomo sami rešili brez plebiscita, kakor bi jo bili lahko na podlagi nacionalnega principa in samoodločbe!) Zato je zahteval v svoji »Novi Evropi«, naj bo Trst svobodna luka. Zavračal je vsako pravico Italijanov do Dalmacije (Reka, Primorje in Goriška bi bili morali itak po Wilsonovem načrtu — pri katerem je Masaryk sodeloval — pripasti Jugoslaviji.

Naravno je, da je morala Češkoslovaška na pariškem kongresu reševati pred vsem sebe, kajti ni bilo lahko razbiti vse intrige Madžarov in drugih nasprotnikov češkoslovaškega narodnega in državnega edinstva, ki so našli tudi med našimi »zavezniki« svoje — zaveznike... V »Novi Evropi« je predlagal Masaryk koridor med severom in jugom od Bratislave do Mure — a njegova zahteva se ni uresničila. Gotovo bi bil ta koridor rešil marsikatero naše gospodarsko vprašanje ugodnejše in bi odpiral pot na sever našemu morju, dočim je bila brez koridorja češkoslovaška republika navezana na Trst in Italijo.

Vkljub temu, da vojna ni izpolnila vseh naših idealov, ostaja **prezident Masaryk oni optimist**, ki gleda z najlepšimi upi v bodočnost. Njegovi politični spisi so polni državne modrosti sodobnosti in njegove ideje se uveljavljajo ne le doma, ampak tudi v Evropi, kjer vladajo demokracije. **Kot nasprotnik vsakega narodnega šovinizma in političnega fanatizma, je Masaryk tudi proti vsem onim smerem, ki skušajo tudi v enotni češkoslovaški republiki izrabljati verski in narodni čut v separatistične in druge protidržavne namene**, zavedajoč se, da je rešitev in bodočnost republike le v narodni skupnosti Čehov in Slovakov, kot prezident pa je ne enkrat izkazal svojo naklonjenost tudi nemški in madžarski manjšini, ako je stala na češkoslovaškem drž. stališču, dočim ljudje s protidržavnimi načrti pri njem ne najdejo zagovornika. Povedal je ne enkrat jasno in odločno, da je sedanja rešitev evropskega vprašanja vrnila malim narodom samo to — in celo to samo deloma — kar so jim prej vzela stoletja.

Kot zagovornik demokracije je naraven nasprotnik fašizma in hitlerijanstva, ki dan na dan bolj ogroža češkoslovaški teritorij. V tem oziru je on prvi, ki varuje **in brani državno integriteto v znamenju onega nacionalizma, ki ga je vodil na boj za češkoslovaško narodno in državno svobodo.**

I. B.

VSEM NACIONALNIM DRUŠTVOM IN ORGANIZACIJAM!

Na binkoštni ponedeljek, dne 17. maja 1869. leta je bil v Vižmarjih najmogočnejši in najznamenitejši narodni tabor. V spomin na to veličastno narodno in politično ljudsko manifestacijo je nameraval postaviti tedanji narodni odbor dostojen spomenik, kar pa je takratna avstrijska vlada prepovedala.

Lansko leto je na Vižmarskem Sokolskem taboru, ki je bil prirejen v okviru proslave 70letnice ustanovitve ljubljanskega Sokola, v spomin na ta največji narodni tabor padla enodušna želja, naj bi se postavil sedaj v naši svobodni državi vendar že enkrat dostojen spomenik. Ta spomenik naj bi pričal poznim rodovom o takratnem narodnem prebujenju, a bi bil živ spomenik, v katerem bi se vzgajala zdrava in krepka narodna sila, gojila ljubezen do rodne grude, do naše države in do našega ljubljenega vladarja. Iz tega spomenika naj vzklije novi, sveži rod, kateremu bo v srcu in mislih: Edinstvo naroda, edinstvo države, slovanska vzajemnost in sloga.

V svrho razgovora in sestave tozadevnega odbora, sklicujem sestanek delegatov vseh nacionalnih društev za dne 10. marca 1934 ob 18. uri v magistrat v Ljubljani.

Franja Tavčarjeva.

V katero smer?

Že v članku o razmerju Narodne Odbrane napram drugim nacionalnim organizacijam je bila podčrtana teza, da je treba ustvariti skupno fronto vseh nacionalnih organizacij in da taka fronta brez Narodne Odbrane ni mogoča, če naj bo ta fronta res jugoslovanska in nacionalna. Če pa naj sodelovanje nacionalnih organizacij dovede do pozitivnih uspehov, mora sloneti to sodelovanje na temeljni tezi, ki jo je zastopala in jo bo vedno zastopala Narodna Odbrana, to je na tezi državnega in narodnega edinstva, glede katere ni mogoče nobeno popuščanje in glede katere se ne dajo sklepati nobeni kompromisi. Kaj je notranja vsebina te osnovne teze, o tem ne bomo pisarili, kajti za nas je problem Jugoslavije in Jugoslovanskega naroda rešen enkrat za vselej. Država obstoja, enotni državni jugoslovanski narod je tu, samo enotnost teh dveh faktorjev more nuditi posameznim sestavnim delom teh dveh enot možnost one samostojnosti v izživljanju duševnih, kulturnih in jezikovnih posebnosti, ki ne škoduje enotnosti naroda in države, pa vendar ne zapira tega izživljanja. Stvar prakse in medsebojne strpljivosti je, kako se bodo prilike razvijale v bodoče. Kdor bo trmasto podčrtaval svoje kulturne, duhovne ali jezikovne posebnosti in spravljal te posebnosti namenoma v neko nasprotstvo proti enotnosti naroda in države, ta se bo prepričal, da enotnost naroda in države nista le v kakem papirnatem dekretu izraženi misli, marveč dejstvi, nastali sami iz sebe kot logičen zaključek tisočletne zgodovine enotnega naroda, ki je dobil v enotni kraljevini Jugoslaviji tudi svojo enotno državo. Takim ljudem ne bo mogoče pomagati. Razvoj dogodkov bo šel preko njih ne glede na kakovost režimov, ki so in bodo, saj tudi režimi niso večni, marveč le bežni pojavi onega razpoloženja, ki vlada trenutno med narodom, oziroma če ne med narodom, pa vsaj med onimi, ki si upravičeno ali neupravičeno laste kvaliteto predstavnikov in voditeljev naroda.

Kdor gleda nazaj na dobo po 1. decembru 1918., ta bo sicer v marsičem nezadovoljen, zlasti če je borben nacionalist, ki bi hotel imeti jugoslovansko Jugoslavijo raje danes kot jutri. Če pa je objektiven, bo moral priznati, da je šla konsolidacija razmer v našem narodu in v naši državi svojo dosledno pot in se probijala preko vseh režimov, politikov in političnih strank. Danes ve slovenski, srbski in hrvatski kmet, da predstavlja skupnega, jugoslovanskega kmeta, ki ima skupne nadloge in težave in se jih bo mogel rešiti le v skupnosti in s skupnim delom. Danes ve vsak naš pridobitnik, naj bo to podjetnik, trgovec ali obrtnik, da tarejo skupne skrbi vse pridobitnike širom cele države in da bodo mogli priti vsem tem težavam v okom le kot enotna, tesno povezana jugoslovanska celota, ne pa kot slovenski, hrvatski ali srbski drobci. Posledice tega razpoloženja in spoznavanja se vidijo tudi že v praksi, jugoslovanski trgovec si snuje svojo jugoslovansko državno zvezo in ni nobenega dvoma, da jim bodo morali slediti tudi drugi pridobitni stanovi. Ta način sodelovanja pa je najboljše sredstvo, da se zbrusijo in odstranijo vsa ona večinoma namišljena nasprotja, ki baje ločijo Slovence, Srbe in Hrvate. Skupno delo za odstranitev in omilitev skupnih, to- in onstran Kolpe ter to- in onstran Dunava obstoječih težkoč bo najboljše sredstvo, da se spoznajo bratje med seboj in da si sežejo v roke po ugotovitvi, da jih ničesar ne loči, marveč jih druži vse, zlasti pa njih nacionalni in ekonomski interes.

Ideja enotnega naroda prodira zmagovito in ji ne bo mogel nihče zavreti njene poti. Ni to zasluga naših politikov, ki so storili in store tudi danes vse, da bi hote ali nehote zavirali ta razvoj, je to zasluga našega skupnega porekla, naše skupne krvi in naših skupnih interesov. Narodna Odbrana vsled tega ne more dopuščati in ne dopušča nobenega razgovarjanja in debatiranja o tem, kar dejansko obstoja, hoče pa posvetiti ne le vse svoje sile, marveč pritegniti tudi vse druge zdrave nacionalne sile v državi, da se pospešuje ta naravni razvoj in da se odstrani vse, kar ga zavira. Ona hoče stvoriti v tem pravcu in s tem namenom res nacionalno fronto, pri kateri bo lahko sodeloval vsak, ne glede na svoje subjektivno naziranje in ne glede na svojo bivšo politično pripadnost, vendar pa samo oni, ki priznava ne le na jeziku, marveč tudi v srcu edinstvo naroda in države kot nekaj, kar obstoja, kar mora obstojati in na čemur se ničesar spreminjati ne da in ne sme. Nikdar še niso zmagali programi pa naj so bili še tako lepi. Zmagale so vedno osebe, ki so predstavljale in nosile dotični program, osebnosti so s svojo čistoto in borbenostjo vedno in povsod vodile narode, v teh osebah so videli narodi utelešene vse svoje želje, baš vsled tega so jim sledili čez drn in strn in baš vsled tega so se te želje makar v ognju in krvi uresničile. Niso danes časi za teoretična razglabljanja, treba je skleniti vse jugoslovanske roke in mišice širom države v nepremagljivo enoto, ki bo šla svojo brezkompromisno začrtano pot ter zrušila pod seboj vse ono, kar se ji bo stavilo v nasprotje. Odkod bodo prihajala ta nasprotja, kdo bo to nasprotje izvajal, po tem se ne bo smelo vprašati. Sila ne pozna nobenih obzirov, naš narod pa je danes v položaju nujne samobrambe in ne more ter ne sme biti obziren, če noče škodovati sam sebi.

Enotna nacionalna fronta naj veže vse stanove in vse stanovske organizacije, ki bodo obdržale vsaka zase svoj stanovski značaj, pa bodo ta značaj v tej enotni fronti baš na ljubo enotnosti te fronte opustile. Danes ne more voditi posebne borbe naš pridobitnik, kmet, delavec ali pripadnik kakega poklica, drobci so lahko še tako veliki in močni, pa ne bodo prišli do cilja, če ne bodo sestavni del nadrejene enotne fronte, v kateri bodo ti drobci z drugimi vred povezani medsebojno za dosego skupnih ciljev. To je pot, ki jo hodi Narodna Odbrana, to je stremljenje, katero hoče in mora uresničiti Narodna Odbrana, to je delo, katero se že izvaja seveda ne lokalno po posameznih krajih, ker bi se s tem ničesar ne doseglo. Pot je začrtana, ta pot bo morala biti prehojena tja do končnega cilja. To naj vedo vsi oni, ki se trudijo, da bi s svojimi umazanimi čevlji in rokami zastavili korake vedno jačje naconalne fronte in skušajo zanašati razdor v Narodno Odbrano ravno zato, ker se je boje.

I. C.

Beseda o kmetijstvu

Zadnje čase sem se je zelo pogosto čitalo in razpravljalo potom raznih časopisov, razne predloge, načrte itd. o reorganizaciji ter pospeševanju kmetijstva. Kdor je budno sledil tem časopisnim debatam, bo prišel do zaključka, da so pri kmetijskih pionirjih zelo različna ter naravnost si nasprotujoča dejstva. To pa radi tega, ker vsak kmetijski pionir zastopa stališče njemu najbolj odgovarjajoče, bodisi z osebnega ali kakega drugega razloga in vsled tega nastanejo potem take kardinalne razlike.

Da pa javnost ne bo napačno poučena o vseh teh manevrih je potrebno, da tem različnim nasprotujočim si predlogom, skličejo merodajni činitelji tozadevno anketo ter stvar vsestransko proučijo in sedanjim težkim položajem na srezih socialno pravično rešijo. Kajti drugače se bo še marsikaj prahu dvignilo glede tega perečega vprašanja, ki danes drži kmetijske pionirje na srezu privezane k papirjem, namesto da bi šli med narod in tam delovali kot strokovnjaki, kajti za to so poklicani. Sicer se dobi tudi take, ki radi sedijo in pisarijo vse mogoče stvari, ki so bodisi koristne ali ne, potrebne ali nepotrebne, in to vse na račun kmeta. Vem za slučaj, da je bil kmet popolnoma zbegan od samih papirjev. Kmet, kakor vsakdo dobro ve, ne čita rad dosti, in zato so večinoma taki ukrepi negativni. Vse drugo je, če se mu pove z živo besedo in po možnosti tudi pokaže. Sedaj je pa ravno nasprotno. Pisari se na vse mogoče načine, tako da je nastala v spisih pravcata borba — tekma. In če to vse skupaj zračunamo, dobimo kot rezultat ta — na račun kmeta. Torej kmet je tisto bitje, na katerem se lahko vršijo vsi mogoči eksperimenti.

Torej kaj je boljšega, da vozimo s to staro barko naprej, ali da se sedanje stanje reorganizira na nacionalni socialni podlagi.

Na mestu bi bilo, da bi se gledalo pri tem tudi na nacionalnost, kajti dobijo se kmetijski pionirji pri raznih kmetijskih uradih, ki niso včlanjeni niti v eni nacionalni organizaciji. Takorekoč vsak tak pokret zavračajo že s principa, dasiravno jih je oblast nastavila tudi za ta vzvišen posel. Tu bi bilo še najbolj na mestu, bolj kot kje drugje, da posežejo vmes službene organizacije in stavijo svoje konkretne predloge.

N. pr. delovanje pri sokolskih četah in društvih itd. po deželi. Tu bi se moralo predavati, da je poleg telesne vzgoje potrebna tudi kmetijska prosvetna vzgoja za blagor kmetijskega stanu itd.

Torej udejstvovanja dovolj, če se le hoče, tudi pri takih za sedanje čase tako važnih stvareh, kakor je nacionalna vzgoja na vasi.

Seveda pri tem stanju kot je sedaj, ne bi mogel doseči cilja, ker je kmetijski pionir navezan na pisarniške posle (kancelist). Zato je pač neobhodno potrebno, da se število, kakor je že g. J. S. povedal, najmanj podvoji, ne pa da se še sedanjim kmetijskim pionirjem doda posestva, na katerih bi fizično ter duševno delali, po izjavi g. ing. M. P.

Ta zadnji predlog absolutno ni izvedljiv, ker bi na ta način bil kmetijski pionir še veliko bolj preobložen, kar ni treba posebej poudarjati. Če pa kdo ne verjame, naj pride malo na srez pogledati za teden dni. Drugič pa tudi za to ne, ker bi taka posestva stala ogromne vsote in bi bila vseskozi pasivna. Z nastavitvijo pionirjev, bi pa te okolnosti odpadle, z malenkostnimi žrtvami. Brez žrtev pa ni ciljev. Če le pogledamo po drugih strokah, se moramo potrkati na prsa in priznati, da smo krivični. Nadalje bi pa tudi vsakdo rad videl na takem posestvu kmetijskega pionirja-visokošolca, kateri bi na istem posestvu z motiko v eni roki, v drugi pa s kmetijsko statistiko. Ne vem če bi se kmetijska statistika kaj spremenila, in če bi imel kmet večje koristi kot jih sedaj ima in bi jih imel z nastavitvijo novih moči. Vem, da bi v zadnjem slučaju želi rekorden uspeh.

Iz vsega tega je razvidno, da je najbolje, da ostanemo pri starem, samo sredstva in možnosti naj se nudi kmetijskim pionirjem, pa bo šla barka lepo po začrtani poti naprej. V tem oziru moramo posnemati v kmetijstvu napredne države, katere za svoje kmetijstvo žrtvujejo ogromne svote.

Ob priložnosti se zopet oglasim, in ob tej priliki bom razčlenil delovanje kmetijskega pionirja na srezu, kakor v pisarni in na terenu, da bo javnost pravilno poučena tudi s te strani. Marsikateri se bo čudil tem mojim izvajanjem in skoro ne bo verjel, dali so resnična ali ne. V naprej pa že povem, da bo vse popolnoma resnično podano, brez vsakih olepševalnih priveskov.

R. K.

O REDUKCIJI POROČENIH URADNIC

Gospodarska kriza je prisilila, kakor vse druge države, tako tudi našo, da zmanjša svoj letni proračun na minimum. Med drugim naj bi se ta štednja izvršila tudi pri izdatkih za državne nameščence.

V načrtu finančnega zakona, o katerem sedaj parlament razpravlja, je bilo vladi dano pooblastilo, naj določi pogoje, pod katerimi naj bi še nadalje ostale v drž. službi poročene ženske, katerih možje so v drž. ali privatni službi. Če se bo vlada te pravice poslužila je za enkrat še vprašanje. Vendar pa je to vprašanje zelo nujno in ga je treba čim preje rešiti.

To je bil povod, da se je pričelo razmišljati, kako zmanjšati brezposelnost inteligence. Pred vojno je absolvent gimnazije ali univerze dobil po končanih študijah takoj mesto in ni bilo govora o kaki brezposelnosti inteligence. Danes pa je nadprodukcija inteligence povzročila, da je pri nas okrog 5000 brezposelnih inteligentov, od katerih nekateri čakajo že več let na službo. Nekateri so mnenja, da bi se ta brezposelnost zmanjšala s tem, da bi reducirali poročene ženske. Da se reducira žene raznih višjih uradnikov, advokatov, zdravnikov itd., žene katerih možje imajo dovolj visoke plače za eksistenčni minimum svoje družine, to bo vsak, če je le malo socialen, odobraval. Da bi se pa reducirale one poročene ženske, ki pomagajo s svojim zaslužkom možu, da preživita družino, moramo priznati, da to ne bi bila socialna rešitev tega vprašanja. Ni samo ta pot, po kateri naj bi omilili inteligenčno brezposelnost. — Znan je primer, da je neki gospod upokojen ravnatelj, predsednik uglednega denarnega zavoda, trenutno zelo visok drž. funkcijonar itd. Tu naj bi se pričeli reševati socialni problemi. Ali se res morajo eni kopati v denarju, drugi pa v bedi in uboštvu! Izgovor, da nimamo sposobnih ljudi za taka mesta, kakor jih n. pr. ta g. upravlja, je le fraza in lahko rečemo, da imamo veliko sposobnih, še presposobnih ljudi, katere bi se brez strahu lahko postavilo kamorkoli že! Seveda je treba tudi tu upoštevati slučaje, da ima kdo dve službi, kateri mu donašata jedva toliko dohodkov, da zadoščajo za skromno življenje. Radi tega bi bilo treba to vprašanje, oziroma vsak tak slučaj, posamezno obravnavati, da bi se ne delala komu krivica, ali da se ne bi z odpustitvami pomnožil inteligenčni proletarijat. Zadnji čas je bilo mnogo govora o zaposlitvi brezposelnih učiteljskih moči. Praznih učiteljskih mest je čez 1000, toda pri tem je vprašanje, kje dobiti denar! Vemo, da je v sedanjem težkem času težko izdelati reden proračun! Vemo pa tudi iz govora finančnega ministra, da je veliko nepotrebnih izdatkov, ki bi se lahko obrnili v te svrhe! Na vsak način bi bilo treba kakor v privatnem tako tudi v javnem gospodarstvu posvetiti vso pažnjo problemom, kako in čim preje rešiti brezposelnost!

Ado Makarovič, Celje:

GLAGOLICA — NAŠ PRASTARI KULTURNI DOKUMENT — IN CIRILICA!

Klement Grubišić je l. 1766. pokazal, da je glagolica starejša od dobe sv. Hijeronima, da je runskega izvora, torej — »gotska« in »poganska«!

Prof. Željeznova-Kokalj je pred par meseci pisala v »Pohodovem« podlistku »o latinici, glagolici in cirilici« in lepo se je izrazila o cirilici kot **slovanskem** črkopisu! Rekla pa je o tem premalo, ker naši ljudje še vedno smatrajo svojo »kulturno« in »evropsko« latinico za zmagovalko v tem boju! Kaj je narodna pisava naši ljudje ne razumejo! Vsako stvar merijo s to piškavo »evropsko civilizacijo«; kar je evropsko, to je njih ponos, čast, to je lepo in pametno in pravilno, kar pa to ni — n. pr. »balkansko«! — to je barbarsko, zastarelo, grdo, neumno, itd.!

Da pokažem vrednost glagolice, odnosno cirilice, za nacionalno zavest, sem se lotil tega članka.

Cirilica mi je od v. Cirila, a **brez glagolice, ki je stara nad 2000 let, bi je ne bilo!**

»Cirilica« ima ime po Sv. Cirilu, ki jo je sestavil! Cirilica pa se je po svetem Cirilu priličila — glagolici, ki je bila **slovanski** črkopis stoletja pred Cirilom! Znanstveniki so »pobili« tezo, da je rabil, oziroma sestavil glagolico **sveti Hijeronim**, prevajalec svetega pisma iz grškega, oz. hebrejskega originala v latinščino! Hrvatska narodna stranka je branila svojo glagolico s to trditvijo v Rimu leta 1059; ko so jo škofje latinske stranke prvega Splitskega sabora zatožili papežu, da je »gotska in poganska«! Hrvati niso torej zanikali trditev škofov, da je ta črkopis poganski, ampak so samo trdili, da je s temile črkami pisal **sam sveti Hijeronim, cerkveni učitelj, avtor Vulgate**, torej svet mož, nikakor pogan in da torej potemtakem lahko brez spodtike pišejo tele črke tudi razburjeni sveti škofje! Če smo le malo objektivni, moramo pomisliti, če je narodna stranka trdila kaj takega, da je morala vendar svojo trditev dokazati papežu in s čim naj jo sicer dokaže, če ne z — **rokopisom svetega Hijeronima!** — Velika verjetnost torej, da so taki teksti (vsaj tako stari kot Hijeronimovi teksti) takrat še eksistirali! Med duhovščino tiste dobe štejemo velike učenjake, jezikoslovce, orijentaliste, poznavatelje najrazličnejših orijentalskih črkopisov! S takimi ljudmi ni bilo lahko črešenj zobati! **Narodna stranka je morala gotovo imeti dokaze v rokah** za starost glagolice, vsaj iz dobe sv. Hijeronima! Tudi tožitelji niso izrekli obtožbe (o starosti!) kar tako, saj so bili med njimi Hrvati, in so se morali vendar glede motivov obtožbe zediniti! Zgodovinarji se opirajo samo na fakt sovraštva med latinsko in grško cerkvijo, a to je premalo! **Resnica je, da tisto poganstvo**, ki so ga škofje oponesli naši glagolici, **res eksistira!**

V čem obstoja to poganstvo, bi takoj izvedeli, če bi začeli študirati te naše nadvse zanimive črke! Naši znanstveniki, ki so proučevali glagolico in cirilico in iskali njiju izvor, **niso študirali samih črk**, in to zaradi **napačne, nikakor znanstvene predpostavke**, da so črke prikrojene po neki drugi azbuki, in da jih je seveda prikrojil za Slovane — sveti Ciril! Opirajoč se na **legende** (!znanstveniki!) so torej primerjali **po zunanji obliki** naše črke **z grškimi** in kadar ali kjer nikakor ni šlo, so se zatekli h hebrejskim originalom, in drugim, češ, sv. Ciril, kot učen orijentalist je sprejel za slovanske glasove črke drugih narodov, ki imajo približno take glasove! (Tako dr. Nahtigal!) **Vsebine črk, značenje, simbolne slike, ki v njih tičijo, so naši možje zanemarili. Niti enemu se ne sanja o simbolni vsebini glagolskih znakov! In ta vsebina je poganska!** Danes je pa veda o postanku črk že tako napredovala, **da lahko zahtevamo revizijo vse tiste gore knjig o tem vprašanju, ki cela sloni, na napačni »podlagi«, da so bile črke prepisane, »sestavljene«, prikrojene!** Danes bo znanstvenik, ki se bo lotil tega velikanskega dela, za nas tako potrebnega in važnega **(saj gre za najstarejše dokumente naše prakulture!)**, našel, da so glagolski znaki **vsebinsko popolnoma samostojni, simbolično** med celo vrsto azbuk **najpopolnejši!** Če pogledamo grško to ali ono pisavo, vidimo, da je radi **praktičnosti** v tisti dobi že skoraj popopolnoma **izgubila svojo jasnost, kar se tiče simbolne vsebine**, in da je končno **brezmiselna kopija**, brez razumevanja znakov, ne samo kar se tiče potez, ampak tudi imen — **hebrejskega-semitskega originala!** Vsaka črka namreč nekaj določnega predstavlja in tiste azbuke, ki v svojih znakih kažejo to potezo, štejemo med starejše! Semitski original v runski obliki nam predstavlja n. pr.: črka A bika (= alef), B hišo (= bajt sl. bajta), G gomilo (veličino, gimäl), itd. Grška imena so kratkomalo kopirana in v grščini **brezznačnice**: alef = alfa, bet = beta, gimel = gama, itd.

Prav tako je s črkami! Brez ozira na **idejno** vsebino (simbolne ideograme) so se »grške« črke pokvarile, ne samo poenostavile, dočim se je glagolica še razširila in **razvila ideograme** (sliko, risbo) **do nazorne jasnosti**, da se mora začuditi tudi tisti, ki ne pozna simbolov črk!

Napram elegantni in vitki grški pisavi stoji naša glagolica široka in okorna, napram grškim »lepim« črkam je glagolica grda, in to je baš dokaz, da glagolica ni od grškega »alfabeta«, ampak samosvoja — **»azbuka«!**

Tudi glagolica ima seveda izvor v semitskem originalu in je torej nastala istočasno ali le malo kasneje od grške abecede! Kakor razne pisave v orijentu, ki so si podobne ena drugi, od koptske do kavkaških, tako je tudi glagolica razširila runsko enostavno obliko semitske prvotne azbuke z ozirom na idejno simbolno vsebino! Kakor je semitska azbuka grajena na simbolu **kvadrata**, ki simbolizira zemljo, potem vesoljstvo, katero so risali prvotni narodi prednje Azije v podobi človeškega trupa, tako so se razvijale tudi omenjene azbuke in ž njimi naša glagolica na tej podlagi, samo, da razširjeni (radi večje povdarjenosti simbola) v **kvadrat, razdeljen v dva dela z vodoravno simetralo**, potem ta dva v štiri z navpično simetralo: »Spodaj« in »zgoraj« pomeni z ozirom na zemljo zemlja in podzemlje, z ozirom na vesoljstvo nebesa in zemlja, z ozirom na človeško telo zgornji del (prsa) in spodnji del (trebuh) trupa! Naša glagolica deli »zgoraj« in »spodaj« tako jasno, da osupnemo! Treba je samo pogledati črke, in vidiš: zgoraj prsi — spodaj trebuh — **dva elementa rodovitnosti, ki je v prvih kulturah povsod povdarjeno** do prenasičenosti! — V naših črkah je ta **rodovitnost poděrtana** s spolnimi potezami v že omenjeni sliki človeškega trupa! **Ženski** značaj teh ideogramov govori jasno za **veliko starost in originalnost**; samostojnost tudi napram hebrejskim znakom, ki imajo precej moških slik. **Izrael Zoller** (»Ideogenesi dell'antico sinaitico), veliki duhoven v Trstu, dokazuje celo, da se »moške« in »ženske« črke starega hebrejskega alfabeta izmenjujejo na pare: +, —, +, — itd., dočim se pri nas da najlažje spoznati **v vsaki** glagolski črki — **ženo, mater!** Napram grškemu alfabetu je glagolica zvesta starim simbolom rodovitnosti, ki končno podajajo primitivnemu človeku, **božanstvo, ki je dalo in daje rodovitnost, ki je samo rodovitno — Stvarnika!** Ti simboli so prastari; poznajo jih že stari Lumerci, potem Asirci, Babilonci, po teh Hebrejci itd. **Jasno torej, da so te slike, torej črke poganske in da so imeli prav tisti učeni škofje, ki so »zatožili« glagolico v Rim**, da je — poganska!

PO NAŠI ZEMLJI

Ljubliana

ODGOVOR NA JAVNO VPRAŠANJE

Z ozirom na članek v Vašem cenj. listu z dne 24. februarja 1934. v zadevi godbenika »Kavarne Nebotičnik« g. Wondračka, Vam sporočamo naslednje pojasnilo:

Imenovani godbenik je rojen v Celju. Njegov oče je bil rojen Čeh in je umrl kot upokojeni davčni upravitelj 28. febr. 1933. v Celju, njegova mati je pa Slovenka iz Št Pavla v Savinjski dolini. — Gimnazijo je v pred- in medvojnem času obiskoval v Celju in sicer ves čas v slovenski paralelki. V času od 1918. do 1921. je študiral na dunajski akademiji za umetnost in godbo, nakar se je udejstvoval kot barski pijanist v svetovnih mestih do leta 1933., ko se je po 15 letni odsotnosti vrnil iz tujine v Celje. Po svojem povratku je vzdrževal prijateljske stike v naslednjih celjskih rodbinah: dr. Ernesta Kalana, odvetnika; dr. Štefana Rajha, odvetnika; dr. Karlovška, odvetnika; dr. Jožeta Fišerja, zdravnika itd., ki lahko potrdijo njegovo narodno neoporečnost.

Pri zaslišanju je g. Wondraček odločno odklonil resničnost inkriminiranih navedb v Vašem članku, zlasti je odločno zanikal, da bi na vprašanja, stavljena mu v slovenščini, odgovarjal v nemškem jeziku.

Vodstvo Pokojninskega zavoda.

Brezovica

O, Brezovica! Ti žalostno razkopano gnezdo v lepi Jugoslaviji. Na zunaj lepa in čista, kakor najslajše jabolko, a jedro — življenje in gibanje v njej — oh, o tem me je strah govoriti. Popotnik, ki si poštenega srca in čiste duše, ko greš skozi našo vas in jo vidiš samo od zunaj, jo sodiš, a ne pravilno, ker se ti predstavlja samo po obleki na zunaj, kakor kača, ki v svojem srcu nosi strup. Žalosten bi bil, ko bi to vedel, kakor sem žalosten jaz, samo če si pošten Jugoslovan.

Kaj bi ti rekel, ko bi vedel in videl, da v javni dvorani pri nas visi na steni slika, ne kraljeva, ampak slika, ki predstavlja človeka, kateri je s svojimi grehi storil mnogo krivic jugoslovanskemu narodu. Ta slika je pred kratkim časom postavljena v dvorano, ki je od oblasti zaprta, a se v njej vseeno vrše razne prireditve pod vsemogočimi imeni. Kdo tu odločuje? Ali je res vse popolnoma gnilo? Še celo to, kar bi moralo biti zavedno!

Povem pa tistemu, ki je dotično sliko povišal na to mesto, naj se pazi, da ne bo sam ponižan, kakor je bila ponižana oseba, ki jo slika predstavlja! Vam vsem, dragi nacionalisti, ki se vedno trkate na svoja prsa, tu pokažite kaj ste, tu vam je sedaj na razpolago dejanje, da vidimo, koliko je resnice v vaših besedah.

Enako svetujem onim bistrim glavicam, ki se zaletavajo v Sokola, naj dobro pazijo, da se katera od njihovih trdih buč lepega dne ne razleti ob kakem trdnem stebru. Pazijo naj tudi oni velenacionalisti, ki jim snovanje tukajšnje Narodne Odbrane ni po volji, da jim ne bo zmanjkalo sape in naj tudi drugod enkrat pokažejo s kakim dejanjem nekaj o nacionalnosti, o čemur vedno samo bobnajo v prazen sod. Torej, na delo, vi vsi, ki hočete in iščete pravo pot, da se ne izgubite v goščavi.

-k.-o.

Motnik

Neki ljubljanski dnevnik je pisal 25. februarja 1934., bržčas neinformiran ali mistificiran, o zadevi motniškega premogokopa, da podjetje ni v nemških rokah ter je lastnik Osvatič (mož se piše dosledno »Oswatisch«), jugoslovanski državljan in **»naš slovenski rojak«**. Ta je pa predebela!

Četudi je jasno, kdo in zakaj je zakrivil navedeno trditev in jo lanciral celo v domač list, gotovo ni nikomur na tem, da bi se prerekal s komurkoli pri rudniku (ki naj dobro prosperira in deli debele kose kruha), je potreba resnici na ljubo vendar povedati, da dotični g. Oswatisch ni hotel biti, dasi sin slovenskega očeta in slovenske matere, nikdar Slovenec ter slovenščino komaj za silo lomi, a njegova rodbina pa je niti ne zna. Ljudi takega porekla, četudi spočete od slovenskih roditeljev in na jugoslovenskih tleh, pri nas doslej še ne imenujemo s »slovenskimi sorojaki«, ampak veljajo za iste manj laskavi primimki, zlasti še za take, ki so poleg materinega jezika in narodnega prepričanja zamenjali tudi vero očetov. Motnik pa, ki je na tej stvari sam bržčas nedolžen, bo v bodoče storil prav, če premoga, narodnosti, pokolenja, itd. po nepotrebnem ne mrcvari po časopisju!

Brežice

OB VEČERNIH URAH V NARODNEM DOMU

Pri mizi sedi večja družba vnetih kvartopircev ter igrajo **»Marjaš«** in **»Maušl«**, ter prav lepo nemškutarijo »gib karo«, »Du, warum gibst niht kreuz«. — Poleg tega pa si krajšajo čas z žvižganjem »krasnega šlagerja »Du nur du«.

Ko postanejo lačni, vprašajo za večerjo. Odgovor natakarice: »esihflajš«, »prato« itd.

Marsikdo bo zopet godrnjal, zakaj prinašamo take »malenkosti«. Ni pa to malenkost, posebno za Brežice, kjer še gotovi gospodje niso pozabili, kako je bilo prijetno preganjati Slovence. Zato proč z neslanimi razvadami nemškutarjenja. Isto velja za vsa mala mesteca in trge — seveda tudi za Ljubljano.

Opazovalec.

Opomba uredništva. Pošljite nam po možnosti naslove prizadetih, da jih bomo imeli v evidenci.

Rogaška Slatina

Prav nič nam se ne dopadejo reklamni oglasi z nadpisom Rogaška (Rojčka) Slatina. To nam vzbuja neprijetne spomine na nekdanji »Rohitsch«. Noben domačin ne izgovarja besed »Rojč« in pa »Rojčka Slatina«. Mi poznamo samo Rogatec in Rogaško Slatino. Zaradi tega, ker se nekim zagrebškim gostom »Rojč« bolj dopade, ne bomo šli kvarit našega krajevnega imena.

Slatina Radenci

AFERA STAVISKI...

Že dolgo čakamo, kdaj bodo utihnile govorice o nezdravih razmerah pri naši občini in drugod. Zdi se nam, da pričakujemo to zaman. Gotovi gospodje imajo pač »predebelo« kožo. Ne gre jim v glavo, da obstoja kje človek, ki bi se upal pokazati s prstom na njihovo početje. Predolgo so živeli na raznih vodilnih mestih, delali so »po domače« in mislijo še danes, da mora pač biti tako. Za danes se bomo omejili na par vprašanj, na katera naj nam prizadeti odgovore:

1. Koliko občinskega denarja je »odnesel«, g. Š., bivši občinski službenik, in kdo je to zakrivil?

2. Kaj se je ukrenilo, da se manjkajoči denar vrne v občinsko blagajno?

3. Zakaj se ni nastavilo za občinskega tajnika sposobnega in neoporečnega človeka?

4. Kdo in zakaj se je nastavilo sedanjega občinskega tajnika, čigar preteklost je dobro znana? Toliko za danes. Povemo pa, da bomo prihodnjič prišli na dan z imeni in sicer brez obzira na »šaržo« in položaj, ki ga kdo ima. Povedali bomo tudi, kdo je bil tisti nočni »junak«, ki je te dni nalepil na vrata gosp. Franca Domanjka mrtvaško glavo... S tem ste pokazali, da vam gre »na živce« odprta in možata beseda.

Tudi to vam lahko povemo: ne mislite, da bo to zaspalo, kot je bila navada v Radencih do sedaj. Mi bomo šli naprej do končne zmage resnice. Za nami prihajajo legije poštenih in nekompromitiranih borcev!

D.—ič.

Strelske družine

Občni zbor savezne streljačke družine Ravne-Šoštanj je imel dne 25. februarja ob 10. dopoldan II. redni občni zbor v gostilniških prostorih g. Ježovnika pri dokaj dobri udeležbi članstva. Predsednik g. Natek je orisal energično in požrtvovalno delo odbora, ki je še dovršilo telefon in strelišče sploh do njega popolnosti. Streljalo se je vsako nedeljo in praznik in se potrošilo okoli 7000 metkov. Posebno za mlajše člane je društvo priredilo teoretični pouk, ki so ga vodili gospodje oficirji iz Celja, katerim gre velika zahvala za uspehe, ki so jih člani ob priliki tekme pokazali ter so gotovo med najboljšimi strelci celjskega streljaškega okraja. Gospod predsednik dalje konstatira, da je doživela ne samo streljačka družina Ravne-Šoštanj, temveč vsa Šaleška dolina posebno slovesen dan. Sijajna otvoritev strelišča dne 9. julija 1933. pod pokroviteljstvom bana dr. Draga Marušiča, katero je gospod ban počastil s svojo prisotnostjo, je bila najlepša nagrada za naše delovanje. Tako lepo izpeljane prireditve naša dolina že dolgo ni doživela in je tudi tako kmalu ne bo. Ekipa 5 mož se je nameravala udeležiti tudi saveznih streljaških tekem v Beogradu, kar se je pa vsled slabih finančnih razmer družine, ki je šele v razvoju in pa posebno iz razloga, ker ni bilo proste vožnje, nismo udeležili. Neprestano deževje je onemogočilo tudi udeležbo na okrožne strelske tekme, ki so se vršile v Šmarju pri Jelšah, od koder bi ponesli naši strelci gotovo prve nagrade. Želja društva pa je, da se vršijo v letu 1934. strelske tekme Celjskega streljačkega okruga v Šoštanju in upamo, da nam bo to uspelo. Gosp. predsednik je beležil dalje lepe uspehe sobnega streljanja, ki se vrši vsako soboto v hotelu Jugoslavija v Šoštanju, ki bo do pričetka streljanja na strelišču v Ravnah.

Tajnik g. Schönwetter je tudi opisal marljivo delovanje družine, sprejelo in rešilo preko 100 dopisov, ter da ima družina lepo število aktivnih članov 86.

Pri volitvah je bil sestavljen novi odbor. Na željo vsega članstva je bil z navdušenjem izvoljen za predsednika zopet g. Natek Franto iz Šoštanja, za tajnika Jurče Vreže, za blagajnika g. Dominik Šmid, za ostale funkcijonarje pa dr. Medic, Grum, Schönwetter, Steinbach, Jazbec, Goršek, Teuerschu, Perovec, Zapušek, Deberšek in dr. Suc.

Pred zaključkom občnega zbora je gosp. predsednik še ugotovil, da je mnogo članov iz Ravn izstopilo, odbor pa je šel preko tega, ker mlačnežev ne rabimo, ker pribiti moramo to, da je naša družina samo viteška organizacija, ki ima edini namen gojiti samo viteški šport — streljanje in ki je prožeta jugoslovanske misli. To je naš program in nanj prisegamo.

Prva redna odborova seja novega odbora Sav. strelj. dr. Ravne-Šoštanj bo v sredo ob 18. uri v hotelu Jugoslavija. — Zvečer ob 20. uri nagradno sobno streljanje. — Pridite vsi polnoštevilno.

Savezna strelska družina na Jesenicah prirejuje vsako **sredo** ob 20. uri v kavarni gospe Čop sobno streljanje. Udeležba naj bo številnejša, da bo uspeh lepši. Vaje so za članstvo obvezne.

Savezna streljačka družina v Medvodah priredi dne 18. marca 1934 od 14. do 17. ure nagradno tekmovanje s flobertovko na razdaljo 25 m na prostem. V slučaju slabega vremena se pa vrši tekmovanje v salonu br. Leopolda Jesiha v Medvodah, seveda na krajšo razdaljo. Kot nagrade imamo tri glavne in 5 manjših dobitkov. Natančen program objavimo pravočasno v službeni rubriki lista »Pohod«.

Strelska družina v Sodražici. Na 8. občnem zboru družine se je izvolil z majhnimi spremembami stari odbor. Želeti bi bilo, da bi se člani udeleževali v večjem številu ne samo občnih zborov, temveč tudi strelskih vaj, saj je cena municije izredno nizka, a streljanje je viteški sport, katerega mora gojiti vsak mladenič in mož, ki se hoče postaviti v vrste branilcev domovine. Za letos je uprava sklenila znižati ceni municije tako, da bo omogočeno prav vsakomur udeleževati se vaj v toliki meri, da bodo naši strelci lahko tekmovali pri letošnji strelski tekmi Ljubljanskega strelskega okrožja. — Opozarjamo strelce, da se udeležujejo strelskih vaj s flobertom, ki se vrše vsako nedeljo od 8. naprej v šolski telovadnici, ker bo na Belo nedeljo 8. aprila nagradno tekmovanje, združeno s prvo strelsko veselico, kar naj ostala bratska društva upoštevajo.

»Strelska koračnica« za moški zbor, izšla v samozaložbi skladateljice profesorice Ervine Ropas, Maribor, Maistrova 3, stane do prvih 10 izvodov po 10 Din, od 10 izvodov dalje po 5 Din komad. Razmnoževanje prepovedano. Pošilja se le proti predplačilu ali po povzetju.

Na seji krajevnega odbora NO za Ljubljano — Št. Peter — Vodmat — Moste dne 27. februarja t. l. so bili soglasno izključeni iz članstva Narodne Odbrane

1. vsled nepokorščine,

2. ker so delovali proti interesom NO,

3. deloma radi neplačanja članarine: Dragar Anton, elektromonter, Moste, Na Klančku št. 7, Jurca Ivan, trg. sotrudnik, Ljubljana, Korytkova 26, in Novak Boris, dijak, Moste, Krekova ul. 9.

Iz Krajevne organizacije NO v Šiški so izključeni radi nedisciplinirano sti Klembas Ferdinand, Kavčič Vladimir, Smolinsky Mile in Živic Karel.

Krajevna organizacija NO v Šiški priredi članski sestanek s predavanjem v nedeljo 18. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v Sokolskem domu v Šiški. Prisotnost vsega članstva obvezna.

Krajevna organizacija NO za Sv. Jakob—Trnovo—Barje naznanja članstvu, da se bo vršil II. redni občni zbor v soboto, dne 24. t. m. ob 20. uri v verandi gostilne Češnovar na Dolenjski cesti. Odbor.

Ali je potemtakem mogoče, da je glagolica nastala od **grške pisave?** Ali je mogoče, da je tako **izrazito spolne, tako poganske črke** risal (»izumil«, sestavil) sveti mož, naš apostol Ciril? Ali celo sveti Hijeronim, ki se pri hebrejskih črkah, pri tolmačenju imen teh črk, izogiba spolnemu, da postane takšno tolmačenje čudno zvito, nemogoče. Če bi sveti Ciril »sestavil« te črke, bi jih rajši omilil, jim zabrisal spolne poteze, kot jih razširil, jih s slogom še bolj podčrtal! Vsaka nasprotna beseda bo enkrat zaman, **ko bomo proučili ta svoj dragoceni dokument brez predsodkov,** n. pr. da so vendar Slovani priseljenci v srednjem veku, da prej niso imeli črk (kot trdi ubogi neveden menih Hrabr), in take!

Pri nas so študirali naše črke samo od zunaj! Za »primerjavo« so imeli kakšne Faulmanne ali celo zvezke — »Sammlung Goeschen« — vsi so bili — **filozofi,** ne etnologi, zgodovinarji, arheologi! Vzlic vsemu »filologiziranju« pa še nismo prišli do proučitve tistega krasnega stavka, ki nastane, če čitamo po vrsti imena naših črk: «Az, Buki = Vede, glagoli: Dobro jest. živětě dzelo! Zemlja iže! I kako ljudije mislite! Naš On pokoj! Rči slovo tvrdo!« Interpunkcija naj pove, kako si ta stavek razlagam: Bog govori: **Življenje je dobro!** Zemlja tlači, kot ljudje mislite. On (= Bog) je naš mir! (Človek), potrdi to! Seveda je to problem, ki ga je nemogoče razviti tukaj! Pa če ta razlaga tudi ne velja, popolnoma, mislim, da je gotovo videti iz tega stavka neka **veroizpoved, ki se strinja zelo lepo s — starim zakonom:** Bog je videl, da je **zelo dobro«:** dobro jest živětě dzelo! »Zemlja naj ti rodi trnje in osat in prokleta bodi zemlja zaradi tebe«, tako je Bog proklel zemljo in Adama: **Zemlja iže!** Ampak Bog je ustanovil **mir, sedmi dan** in obljubil mir **(Odrešenika)!** Poteze pa ne govorijo o Odrešeniku, ne o evangeliju, torej so sestavljena imena naših črk **pred krščanstvom** in seveda pred Cirilom! Misijonar Ciril bi na vsak način **drugače imenoval črke** (tudi Hijeronim), tudi drugače bi se ta stavek glasil, ker je tako delo bilo umevno zelo težko, so nastala imena in ta stavek **istočasno!** Potemtakem bi ga Ciril **drugače napisal!**

Ta stavek je prvotno gotovo malo drugače glasil in imena se v prvotni obliki tudi niso ohranila! Nekatera so skrajšana, n. pr. Ci-, her-; druga so bila izpremenjena, prvotna imena pa so se izgubila (n. pr. hlm), vendar je ta stavek od začetka, zelo star, in ga ni »sestavil« Ciril! Pri nekaterih imenih se vidi jasno še semitski vpliv (glagol, hlm — gimel, živětě — than, ci.. — tsad, itd.) seveda le kar se tiče imenovanj, brez ozira na črko, ker so si ideogrami črk itak zelo sorodni in se ponavljajo tako v semitski, še bolj v naši azbuki! Vse to seveda pa ne velja za **sestavljenke,** ki jih je naredil bogvedi kdo z ozirom na črke Cirilove cirilice za posebne slovanske glasove! Ti znaki so **popolnoma nesmiselni v risbi,** nimajo smisel nego imena, so zares neokretni in grdi! Tudi iz tega vidimo, da glagolice ni sestavil sv. Ciril, ampak, da je morala nastati v semitskem vplivu, **v dobi semitskega koloniziranja naše obale!** Na tak način je nastala namreč tudi grška abeceda!

Dočim pa je Grška kopirala, so Slovani naredili **nekaj svojega** — glagolico! Naša imena črk niso alfa, beta, ampak: az, buki, itd. in najbrže zato, da je na ta način nastala tista religiozna »pesem«, kakor take »anakrostihe« imenuje **Zoller** (v nav. delu)! A tudi tu smo prekosili mojstra: Hebrejska »pesem« glasi po priliki takole: Alef = bik (gre v) bet = hišo, Gimel = ravni, visoki (gre skozi) daletha vrata, itd., napol mogoče res tako, napol Zollerjeva fantazija! Gotovo je pri tem tole, **da so semitska imena v smiselni zvezi** in da bi skupaj res mogla dati neko **»pesem o ljubezni« kot veroizpoved, da je življenje dobro!** »Dobro jest živět dzelo!« je naša afirmacija življenja, ki je **popoln in jasen stavek!** Kakšen smisel ima v grščini lajna: alfa-beta-gama-delta itd.? Nobenega!

V tem članku ne morem navajati črk in stvar potemtakem ne more biti **povsem** jasna! Kdor hoče jasnosti naj po mojih besedah malo pregleda glagolske znake in če ni — učen — se bo prepričal!

Ciril je najbrže poznal glagolico in porabil par njenih znakov! Po nastopu cirilice je pa stopila tudi glagolica na plan in se izpopolnila z ozirom na **glasovno popolno** cirilico! Ciril, kot praktičen mož, je sestavil praktično, bolj na grške znake naslanjajočo se cirilico, a nepraktični Slovani, ki tako ljubijo svojo starino, so prišli s svojo — **pogansko glagolico!**

Ta boj med obema azbukama je boj Slovanstva z novo dobo! Ohraniti v novi veri čimveč starega, čimveč slovanskega »poganskega«!

Naša prva pisava je torej glagolica in njena zmagovita konkurentinja, druga pisava — cirilica!

Cirilica je še danes za Slovane edina pravilna pisava! Domišljavi del, ki piše z latinskimi črkami, se ne zaveda, da je latinica za slovanske jezike pomanjkljiva! Različne glasove različno pišemo. Kako bi bilo mogoče potemtakem priti enkrat do enotne pisave severnih ali južnih Slovanov ali Slovanov sploh! Do danes so naši možje tuhtali o alternativi: latinico ali cirilico? Latinica je **praktičnejša,** cirilica **točnejša!** Stvar pa v resnici ni tako težka! Ta spor je samo naš stari greh — samoglavost, separatizem! Slovani bodimo praktični in konservativni obenem, kot so n. pr. **Angleži,** ki so vzlic njih konservativnosti postali gospodarji polovice sveta! Slovansko pleme je genijalno in nadarjeno, da si lahko privošči luksus **dveh** pisav! Kadar gre **za** stik z latinsko pisočo Evropo, tedaj latinico, ki bi jo morali vsi znati, kadar pa za domačo stvar v zemlji, ki že od začetka piše cirilico (oziroma glagolico), potem pa cirilico! Pri pretresanju tega vprašanja treba imeti na vidiku Bolgare, ki ne bodo dali svoje Cirilice kar tako! Isto velja, mimogrede omenjeno, kar se tiče enotnega književnega jezika! Izberimo kateregakoli, Bolgari ne bi sledili, kvečjemu če bi to bil bolgarski! Kdor hoče srbohrvaščino za enotni književni jezik, ta je slab politik, ker pušča v nemar prvo in zadnjo stražo, Slovence in Bolgare! **Vsako vprašanje, ki se tiče Jugoslovanov, se mora postaviti tako, da so Bolgari upošteti, sicer je nepravilno postavljeno in vsaka »rešitev« je brez vrednosti — račun brez krčmarja!** Prav tako je z vprašanjem cirilice! Ali nam cirilica škodi, nas ovira v kulturnem delu ali gospodarskem življenju? Nikakor, ker naša kultura naj ne bo dekla evropske »civilizacije«, ampak prava **duševna kultura** in po to se nam je obrniti proti iztoku! Vsi narodi, ki so gospodarsko močni in vodijo pravilno gospodarsko politiko, **gledajo na vzhod,** zakaj naj bi mi ne? Ali ni bolje poučiti se o zemlji, ki bo tvoje gospodarsko proprišče, nego zahtevati od tiste zemlje, naj se »orijentira« po tebi!? Davno nam je Stjepan **Radić** povedal, da je naša gospodarska bodočnost in naša edino mogoča kolonizacija na vzhodu, Balkan, Mala Azija, kamor sega malone **ruski** vpliv! Seveda so bile besede v veter! Slovenci moramo spoznati Bolgare, Ruse in kako je mogoče vse to brez — cirilice!? In kje leži naša najstarejša kultura? S katero pisavo je zvezana? Ali ne s cirilico?? Odnosno glagolico; tudi v Sloveniji!? **Cirilica mora zmagati pri nas, ker je most na Črno morje in preko!** Cirilica nas vodi do prve naše literature, a **glagolica do prve naše kulture sploh,** ki jo predstavljajo **črke** te naše azbuke, **ker je črka ena prvih umetnosti primitivnega človeka!** Glagolica je končno dokaz o prastarih slovanskih naselbinah v Dalmaciji, torej dokaz za pravico slovanskega življa pred latinskim do te zemlje!

Mislim, da je glagolica-cirilica dovolj važna, da jo naši znanstveniki tudi od te nove strani proučijo!

Poročilo akcije NO „Svoji k svojim“

Za gospodarsko neodvisnost

»Narodna Odbrana deluje na gospodarski osamosvojitvi pred inozemstvom. To ne pomeni bojno napoved tujemu kapitalu in blagu. To delo mora biti zavedna težnja za novo vzgojo naroda, ki naj veruje v svojo lastno produktivno moč in sposobnost.«

Predsednik Osrednjega odbora Narodne Odbrane Vojvoda Ilija Trifunović-Birčanin, v Skoplju, 6. dec. 1933.

Narodna Odbrana je v smislu svojega delovnega programa ustanovila Akcijo za zaščito in razvoj domače delavnosti, in proti uporabi tujih delovnih moči in blaga brez opravičene potrebe in razloga. Kajti, kakor dela ves svet (kar je pokazala tudi londonska gospodarska konferenca), moramo tudi mi zagotoviti obstoj svojemu delovnemu narodu.

Moramo se vprašati: **Kaj se je na svetu izpremnilo, da ne pomeni nič več niti zemlja, niti njeno bogastvo, niti marljivost naroda?** Dvanajst let je bilo potrebnih, da zelo forsirana produkcija vsaj nekoliko izpopolni vrzeli, ki so nastale v štirih letih svetovne vojne. Toda danes, ko menda naravne sile izmučenih narodov niso še izčrpane, je nastala zmešnjava med narodi. Gospodarska borbena psihoza vlada v svetu, in mržnja je danes princip mednarodnega občevanja. — **Posledice so strašne.**

Pri prepolnih zalogah, pri neomejenih možnostih produkcije, milijoni pridnih delovnih rok je nezaposlenih, nešteto inteligentov je brez primernega dela in eksistence, na tisoče obratovališč počiva. Rudarji so zaposleni samo po nekaj dni na teden, a velik del jih je popolnoma brez zaslužka. Kmet sicer še orje in seje, toda od žetve ne dobi niti približno toliko, kolikor mu je potrebno, ker so njegovi proizvodi padli pod ceno, tako da ne zadošča niti za obresti.

V rodovitni Jugoslaviji, je na stotisoče ljudi brez zadostne in zdrave prehrane, brez dobre obutve in obleke, brez higienskega stanovanja, večkrat tudi brez razsvetljave in skromne kurjave. Dela ni niti za odrasle, kaj šele za naraščaj, ki se v čudu vprašuje, zakaj je sploh na svetu, kjer ni niti ljubezni, niti razuma, a še manj človeške solidarnosti? Ali smo mi krivi svetovne katastrofe? Radi tega pada velika odgovornost na vse, ki lahko kaj ukrenejo, da se razmere vrnejo v normalne meje, da se popravijo tekom let storjene napake in da se odpro novi pogoji za eksistenco vseh marljivih sinov našega naroda.

Zaščita domače delavnosti, katero je radi tega vzela v svoje roke Narodna Odbrana, se razširja na vse vrste naše produktivnosti; ona jih želi spraviti v sklad k cilju čim večjega in čim boljšega uspeha vsega našega gospodarstva. Vsled tega je načrt dela Akcije »Svoji k svojim« v glavnem naslednji:

1. analizirati stanje vseh naših gospodarskih panog, utrditi napake in jih odpraviti;

2. ustvariti edinstveno sodelovanje vseh narodnih sil v delu za okrepitev našega narodnega gospodarstva.

Za dosego tega cilja bodo našle vse panoge našega gospodarstva in vse vodilne gospodarske in strokovne organizacije v Akciji svoje zatočišče, zaščito in pomoč z inicijativo in omogočanjem potrebne zveze med njimi.

Za vsako vrsto gospodarstva bo Akcija ustanovila poseben odsek, v katerem bodo sodelovali predvsem pripadniki dotičnih gospodarskih, odnosno strokovnih organizacij.

Zunanji trgovini bodo Akcija in njeni odseki posvetili največjo pozornost in skrbeli, da ne bo korist zunanje trgovine samo navidezna, temveč stvarna.

Akcija bo sama ali pa po predlogu odsekov dajala inicijativo za kombinirano proizvodnjo, pri čemer se bo posebno zadružništvo podpiralo in priporočalo.

Radi strokovnega napredka naše delavnosti se bo organiziralo potom javnih predavanj in strokovnih organizacij, obrtnih in strokovnih šol sistematično izdajanje moderne in popularne strokovne literature.

S pomočjo strokovnih odsekov bo Akcija skrbela, da vse producente in delovne sile postavi na svoja mesta: manuelne delavce, v skladu z njihovim poklicem in znanjem, na mesto, katerega so že vajeni; poljedelca na rodni grudi z novimi nalogami intenzivnejše proizvodnje, ki lahko zaposli še na stotisoče sinov naše zemlje; rokodelce v strokovne produktivne zadruge za izvoz in za potrebe v državi, s posebnimi predpravicami pri javnih dobavah; a intelektualce bo Akcija pozvala, da se čimbolj posvetijo praktičnim problemom današnjih časov.

Akcija bo zahtevala, da se spoštuje in uvažuje inicijativa in delo domačih gospodarstvenikov, strokovnjakov in intelektualcev — ali ti se morajo potruditi, da ne dezavuirajo sebe in delo Akcije.

Akcija bo zaščitila vsako proizvodnjo, toda, ker je naš producent istočasno tudi konzument: poljedelec rokodelskih in industrijskih, a ti agrarnih proizvodov, bo Akcija skrbela zato, da zaslužki in dobički ne bodo prekomerno visoki.

Samo v dobro premišljenem in temeljito zasnovanem načrtu je rešitev današnje gospodarske krize. Zato se ravnajmo po starem narodnem pregovoru: Zanesi se na sebe! Narod sebi — potem pa tudi svetu!

V ta namen **apeliramo na vse gospodarske in strokovne ustanove in organizacije, na vse strokovne šole, na vse gospodarstvenike in praktike, na vse delovne in konstruktivne kroge:**

Prijavite se k Akciji »Svoji k svojim« za prostovoljno sodelovanje!

Pošljite Akciji »Svoji k svojim« načrt dela v gornjem smislu za svojo stroko!

Prijavite se kot pisatelji popularnih strokovnih knjig za posamezne panoge naše narodne delavnosti!

Prijavite se za strokovna predavanja vsak v svojem delokrogu!

Vse panoge našega gospodarstva naj nam javijo svoje težkoče, posebno z ozirom na konkurenco s strani inozemstva!

Vsi, ki delajo, morajo živeti! To je geslo Akcije »Svoji k svojim«, a v tem naj se z nami združijo in delajo vsi prijatelji in pristaši za dobro našega naroda.

»Svoji k svojim«
Akcija Narodne Odbrane
v Ljubljani.

Velikonočne razglednice Družbe sv. Cirila in Metoda so izšle. Naročajo se v pisarni CMD, Ljubljana, Beethovnova ul. 2. Komad stane 1 Din; trgovci dobe 25 % popusta. — Slovenci, rabite za voščila le domače razglednice, ne pa tuje izdelke!

Stanovska država — stanovski parlament

V »Kmetskem listu« z dne 21. februarja t. l. čitamo pod gornjim naslovom članek s podpisom »Iz kmetskih vrst«, ki je tako reakcionaren in obenem meglen, da se čudimo, kako ga je list mogel priobčiti. Ne verjamemo, da so misli in besede tega članka res prišle iz kmetskih vrst. Ker je v njem ost tudi proti nacionalnemu pokretu, morda je ravno namenoma nameravana nekaka tendenciozna agitacija med kmetovalci proti nam, ki naj diskreditira naš pokret — je naša dolžnost, da omenjeni članek objavimo v celoti in odgovorimo nanj. Ako bi hoteli temeljiteje odgovarjati nanj, bi to v našem listu zahtevalo toliko prostora, kot ga za to ne more biti na razpolago. Zato bomo svoje odgovore podajali kar me člankom v oklepajih.

Prej pa še ugotovimo, da smatramo mi za stanovske države in stanovske parlamente le take, ki so nekdaj bile, n. pr. cerkvena (duhovniška), plemiško vojaška (fevdalna) i. sl. ali kmetska, ki je ni bilo nikoli. Takih stanovskih držav si ne želimo in tudi ne razrednega boja. Pač pa želimo poklicnega strokovnega zastopstva v državi, tudi v še tako moderni državi. V tem zastopstvu imajo biti praktiki in šolani strokovnjaki. Zato je strogo ločiti, kaj je stan in kaj je poklic. Za poklice smatramo vse tiste strokovne skupine činilcev v delu naroda, ki sta jih ustvarila obča delitev dela in praktično življenje. V tem smislu tudi ne poznamo kmetov kot stanu, ampak kmetovalce kot strokovni poklic.

Evo sedaj članek »Iz kmetskih vrst« in sproti naš komentar: »Stanovska država in stanovski parlament sta novi gesli, ki naj bi rešili gospodarsko krizo. V Italiji, v Nemčiji in drugod se snuje stanovska ureditev države in učeni gospodje so mnenja, da bi taka ureditev države tudi pri nas rešila krizo in druga pereča politična vprašanja. *(Mi pravimo, da vedo učeni ljudje prav gotovo vsaj najmanj toliko o vodstvu države in o urejanju gospodarskega, socialnega, kulturnega in političnega življenja narodov, kakor ve o tem pisec članka «Iz kmetskih vrst«.) Sicer pa poklicno urejenim državam ni samo reševanje gospodarske krize glavno, nego jim gre za ustvaritev takega socialnega (družabnega) stanja, po katerem se bo tudi gospodarska kriza, ki je posledica sedanjega sistema — istočasno reševala.)* Kakšno je naše stališče napram temu vprašanju, je bilo pravzaprav že večkrat načelno obravnavano in rešeno, ko smo se postavili na stališče, da je kmetski stan istoveten z narodom; *(vsled svoje številnosti morda kot masa, drugače pa ne in še to ne toliko kot stan, nego kot poklic, vsaj v nar. gospodarskem in socialnem smislu. Člankar bi moral pisati jasneje in kadar misli na stan ali stanove, bi moral reči »poklici«),* da so drugi stanovi ali bolje rečeno poklici le vejice skupnega debla, t. j. kmetskega stanu in da so te vejice le kot spopolnitev enega drevesa. *(V življenju kulturnih narodov so drugi poklici nujno potrebno dopolnilo kmetijskega, ker kmetijstvo samo ni in ne more biti zmožno vsega in so zato socialno in politično vsaj toliko vredni kot kmetijski, kulturno, politično in organizatorno pa so jačji, da pri tem sploh ne upoštevamo današnje moči večjega kapitalista.)* Moramo si biti na jasnem, zakaj se zahteva stanovski parlament? Po letih neprestanega poslabšanja razmer je v večini naših inteligenčnih krogov prevladalo mnenje, da so teh razmer v veliki večini krivi politiki nestrokovnjaki, ki jih drži na površju le »nevedna« kmetska masa. *(Da, tako nekako je. Takozvane široke plasti naroda ali masa so pri nas premalo kritične, premalo politično, gospodarsko in socialno zrele, intelektualno žal še premalo jake. Zaradi teh nedostatkov mase trpijo vsi drugi poklici.)* Treba je pri politiki izločiti vpliv mase, ustanoviti stanovski parlament, kjer bodo le voljeni zastopniki posameznih strokovnih organizacij. Le na ta način bodo prišli do besede in polne veljave sposobni ljudje in strokovnjaki. *(Tako je!)* Priznati je, da so v sedanjem političnem sistemu vse premalo prišli do besede znanstveniki in strokovnjaki, ki so se deloma namenoma, največ pa po sili razmer odtegovali »umazanemu« političnemu delovanju. Ali pa bo stanovski parlament kaj boljši? *(To vprašanje kaže, da je pisec ali demagog ali pa nevednež. Ali naj bo to argument za presojo, da-li bi poklicni parlament mogel biti boljši od sedanjih — če pridejo vanj sposobni strokovnjaki, ljudje dela, ki so se doslej odtegovali »umazanemu« političnemu udejstvovanju?! Ali naj se potem tudi zakon proti korupciji — sploh ne spravi v veljavo?!)* Isti ljudje, ki zahtevajo stanovsko državo, zahtevajo tudi načrtno gospodarstvo. *(Seveda. Logično. To je v korist vseh. Ali naj še dalje gospodarimo brezglavo, kakor zamorci? Ali naj tudi kmet še kar naprej prideluje v izgubo stvari, ki jih prodati ne more? Ali naj še vedno uvažamo lepo število dobrin, ki si jih lahko sami pridelamo in pri katerih bi zaslužil naš kmet, obrtnik, trgovec, industrijalec in duševni ter ročni delavec?)* Na eni strani se priznava upravičenost zahtev posameznih stanov *(da, toda ne samo enega stanu!)*, torej stanovski parlament, na drugi strani pa zopet z načrtnim gospodarstvom priznavajo nekako enotnost v narodnem gospodarstvu, kateri se morajo podrediti vsi stanovi. *(To je menda vendar jasno ko beli dan, kajti v državi ni samo kmetijski [ne kmetski] poklic, ampak so tudi drugi, za funkcioniranje narodovega dela in življenja nič manj važni. Načrtno narodno gospodarstvo je nujno potrebno. Posebno potrebno pa je baš za kmetijstvo, ki je od vseh naših poklicov najbolj zaostalo. Zaradi zaostalosti našega kmetijstva ne trpi škode samo kmetovalec, nego prav ves narod.)* Ravno tu je slaba točka stanovske države za naše razmere. *(Zakaj neki? Ali se bojite reda, ali nočete gospodarskega napredka vsega naroda? Ali se morda bojite, da potem ne bi več vsakdo mogel z zemljo počenjati, kar bi hotel, makari tudi, če je njegovo početje neumno?)* Naša država je kmetska in jo moramo tudi z gospodarskega stališča smatrati kot kmetsko gospodarsko enoto. Vsaka druga vrsta produkcije se mora podrediti prvotni in osnovni kmetski produkciji. *(Kmetske produkcije ni, nego je kmetijska. Naj bo pšenica bajtarjeva [ki ni kmet], naj bo kmetova ali veleposestnikova, odn. graščakova — narodnogospodarsko je to eno in isto in sicer je kmetijska dobrina. Kmetijska produkcija pa je pri nas najbolj divja in jo je treba s temelja urediti.)* Ako bi imeli stanovski parlament, bi imel kmetski stan i radi gospodarske važnosti i radi večine itak tudi večino v parlamentu. *(Te večine ne bi imel kmetski stan, nego bi jo imel kmetijski poklic kot delovni interesent. Kmetov samih pa ni tako veliko kot pisec misli. Ko šteje tudi tiste med kmete, ki nimajo toliko zemlje, da bi samo iz nje živeli in samo na njej zaposlovali vse svoje delovne moči. Vendar pa so ti nekmetje tudi lahko kmetovalci. Kljub svoji številčnosti pa danes kmetovalci pri nas intelektualno niso najjačji element, tudi politično pomenijo malo. Koliko resničnih kmetov pa so izvolili v parlament. Tudi prepotrebne svoje kmetijske zbornice si kljub svoji številčnosti niso izvojevali. Sicer pa moramo predpostavljati, da bi ta velika številčna kmetijska večina v poklicnem parlamentu imela tudi pamet, nekaj srca, uvidevnosti in gospodarske modrosti. Tu bo odločala vendar stvarnost. Prepričani smo, da bi ta večina čisto gotovo že sama po sebi posedovala omenjene lastnosti in se čudimo, da ima člankar iz kmetijskih vrst o sebi in svojih tovariših tako slabo mnenje in hoče videti v njih le brezobzirne nasilnike!)* To bi bila diktatura kmetskega stanu. Vsaka druga večina bi bila samo umetno stvorjena. *(Tu ne bi diktirala večina, nego stvarnost in interes naroda kot skupnosti vseh potrebnih poklicev. Vsaka majorizacija je zato nepotrebna in pri pametnih ljudeh tudi nemogoča.)* S tem bi se pa le povečali navidezno nasprotni interesi posameznih stanov in bi bila najbrž še večja zmešnjava in tudi dvomljivo je, da bi tu prišli strokovnjaki do veljave. *(Ker so nasprotstva že po naravi samo navidezna, jih torej ni, odn. bi jih pri pametnih ljudeh ne smelo biti. Ne moremo si misliti, zakaj naj bi zmešnjava bila še večja in zakaj naj bi bilo dvomljivo, da bi prišli v poklicnem parlamentu ljudje iz stroke do veljave? In končno, saj bi za kmeta [če gledamo s konservativnimi in reakcionarnimi očmi člankarja] tudi morebitna kmetska diktatura bila vendar ugodnejša kot današnja demokracija v kateri kmet nima takorekoč nobene besede, ko narode zastopajo največ le advokati, zdravniki, profesorji, trgovci, gostilničarji i. dr., samo pravih, resničnih samo-kmetov v teh zastopstvih skoraj prav nič ni.)*

Drugo pa je vprašanje, ali je ideja stanovske države tako jaka, da bi se uveljavila pri najširših plasteh naroda, da bi postala pokret. *(Moč ideje je dana šele takrat, ko jo narod stvarno razume in ko ne teka brez razsodnosti za prvim, ki mu zna lepo govoriti, vzbujati makari neostvarljive ugodne občutke, obljubljati zlate gradove in licitirati njegove strasti ter izrabljati nezrelost naroda za doseganje volivne naklonjenosti. Sicer pa zgodovina ne čaka, da take stvari »masa« prebavi, nego gre svojo pot.)* To je pri nas dvomljivo, ker to pri nas ni živa potreba. *(Pa še kako živa potreba je. Pisec iz kmetskih vrst je le videti noče. Že ve zakaj. Ali misli na tisto, da ribarenje v kalnem prinaša največ plena?)* Pri nas se skoro vsi stanovi počutijo tako blizu kmeta *(Žalibog, da to ni res.)*, iz vse naše materialne in duševne kulture diha zdrav kmetski duh našega neizčrpanega naroda. *(Oho! Fraze so poceni!)* Čemu bi hodili iskat idealov k drugim narodom, ki se rešujejo iz razvalin zapadne kulture. *(Torej naj raje ostanemo pri starem, pri današnji demokraciji [za katero narod ni zrel]. Saj demokracija in sedanji način parlamentarizma sta se rodila baš v naših Rovtah že davno, davno, in ju je kulturnejši zapadni svet prejel od nas? In če ta vse to v zvezi s pokvarjenim kapitalizmom in liberalizmom zavrguje, ker je pametnejši od nas, je to za nas dokaz, da pa mi moramo to baš zato in nalašč zato oboževati — čeprav ni naše, nego je istotako skovano baš od tistih, ki jih člankar zaničljivo imenuje razvaline zapadne kulture.)*

Vprašanje nastane, kako pritegniti k sodelovanju strokovnjake in znanstvenike, ki se sicer odtegujejo političnemu delovanju? Na to vprašanje je težko odgovoriti in tu podajam samo svoje mišljenje. Vedno smo stali na stališču, da je treba za politično delovanje imeti ideale in kot idealni borci ne smejo politiki iz svojega udejstvovanja kovati kapital. Kot zagovorniki absolutnega poštenja smo vedno pripravljeni upoštevati nasvete, od katerekoli strani. *(Motite se; da razni poklici in strokovnjaki ne želijo biti samo sotekači kogarkoli in ne samo svetovalci, nego povsem enakovredni in enakoveljavni pri vsakem odločanju. In to je pošteno. Z nastankom poklicnega narodnega zastopstva, to pride samo po sebi. Demagogi pa propadejo.)* Od nekdaj smo bili borci za kmetske zbornice, zakaj od teh zbornic, kjer bi prišli v veljavo predvsem kmetski strokovnjaki, pričakujemo, da bo stala kmetskim zastopnikom ob strani kot svetovalec. Prej ali slej se bodo morali osnovati na naših univerzah gospodarsko-znanstveni instituti, ki bodo imeli posvetovalen glas pri določanju gospodarskih smernic. Po mojem mišljenju bi bila to primerna oblika za sodelovanje med znanostjo in politiko. *(Ni kmetskih strokovnjakov, nego samo kmetijski strokovnjaki so. Kmetstvo ni stroka. V ostalem so navedbe o kmetijski zbornici in gospodarsko-znanstvenem institutu premeglene in megalomanske. Preveč bi rabili v listu prostora, ko bi hoteli tu iti stvari malo bliže.)* Čas je že, da najdemo sami sebe in ne hodimo iskat idealov drugam.

Iz kmetskih vrst.«

(Te zadnje besede člankarja pa potrdimo in mu svetujemo, da se ravna po njih. Vse tako kot je potrebno in primerno: iz naroda za narod. Več spoznanja, več znanja, pameti, stvarnosti in manj megalomanije ter manj frazerstva in zavajanja, pa bo prav. Idealov ne iskati tam, kjer je dokazano, da jih ni. In na samo številčno moč kmetov ne računati. Gospodarsko pa žalibog itak dejansko ne pomenijo dosti več kot ponižno ovco za striženje. Samo številčnost ni vse. Ne količina (množina), kakovost je v življenju važna in merodajna. Sama številčnost kakega poklica ni še nobena zasluga, pa tudi ne vrlina. Kmetovalcem samim v dobro rečemo: Dokler se neki mislijo opirati samo na številčnost ali mnogobrojnost, in se za kakovost ne brigajo, kmetovalec prav gotovo niti socialno, niti gospodarsko, niti kulturno, niti politično ne bo prišel naprej in se zlasti politično ne bo bolj uveljavil kot doslej. Le dobro premislite. — Kakor vsakemu upravičenemu poklicu, tako nacionalisti kajpak želimo tudi kmetijskemu vse najbolje, predvsem pa, da se v svoje in v dobro celega naroda vsestransko bolj uveljavi. Za vsako pametno in pošteno stvar smo vedno pripravljeni pomagati z obema rokama.

Odgovorni urednik Miroslav Matelič. — Izdaja za Narodno obrambno tiskovno zadrugo, r. z. z o. z., Ernest Vargazon. — Tiska tiskarna Merkur (predstavnik Otmar Mihalek). Vsi v Ljubljani.